

PODĽA ČOHO POSTUPOVAŤ

- Postup, ktorý sa uplatňoval po voľbách 2006 nie je možné kvôli novele zákona o obecnom zriadení zopakovať;
- Základná právna úprava je v § 12 ods. 1 a 3 zákona o obecnom zriadení (zák. č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov - ďalej len skrátene „zákon o obecnom zriadení“);
- Ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva sa dotýka oveľa viac ustanovení zákona o obecnom zriadení (upravujúcich napr. funkčné obdobie starostu a poslancov obecného zastupiteľstva, znenie sľubu, tvorbu orgánov obecnej samosprávy a pod.);
- Konkrétnejšiu oporu pre prípravu a uskutočnenie ustanovujúceho zasadnutia predstavuje Metodický návod Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. SVS-OKMVS2-2010/025897 zo 16. novembra 2010 pre obce na zabezpečenie ustanovujúcich zasadnutí obecných zastupiteľstiev (ďalej len „metodický návod“ – je pripojený v osobitnom dokumente „MetNavodMV2010.pdf“)
- Aktuálny metodický návod je prameňom, ktorý bol vytvorený len pred relatívne krátkym časom. Súčasne bol donedávna dostupný i rovnomenný návod z r. 2006, ktorý je aktuálne vydaným návodom **zrušený**. Metodický návod z r. 2006 má však z dnešného pohľadu naozaj viacero nedostatkov, preto treba dať pozor, aby sa ním samosprávy nedopatrením neriadili;
- Rokovacie poriadky obecných zastupiteľstiev v mnohých samosprávach majú o ustanovujúcom zasadnutí obecného zastupiteľstva vlastnú úpravu, ktorá nadväzuje na § 12 ods. 12 zákona o obecnom zriadení. Metodický návod môže byť cennou inšpiráciou pre rokovací poriadok, resp. jeho časť o ustanovujúcom zasadnutí obecného zastupiteľstva. Ako optimálne sa javí využiť metodický návod prenesením vhodného výberu odporúčaných pravidiel do vlastného rokovacieho poriadku;
- Táto pomôcka nenahrádza metodický návod; cieľom je vysvetliť prípravu a priebeh ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva, pričom autor komentuje aj metodický návod a dáva k jeho využitiu niektoré vlastné podrobnejšie alebo alternatívne odporúčania.

HLAVNÉ CIELE A CHARAKTER USTANOVUJÚCEHO ZASADNUTIA

- Účelom ustanovujúceho zasadnutia je priemet výsledkov komunálnych volieb do zostavy orgánov obecnej samosprávy a vytvorenie podmienok pre zabezpečenie plynulého chodu orgánov obecnej samosprávy v nadchádzajúcom funkčnom období.
- Z viacerých aspektov je namieste, aby ustanovujúce zasadnutie malo slávnostný charakter – v súlade s odporúčaním metodického návodu je vhodné postarať sa o nadštandardnú informovanosť občanov o termíne a mieste zasadnutia, rovnako má zmysel vytvoriť vhodné podmienky na účasť väčšieho počtu obyvateľov, ktorí by chceli využiť svoje právo na účasť na verejnom zasadnutí, za úvahu stojí aj prizvanie osobitných hostí, ktorých účasť by dodala priebehu ustanovujúceho zasadnutia adekvátnu dôstojnosť.

ZVOLANIE USTANOVUJÚCEHO ZASADNUTIA

- Podľa zákona o obecnom zriadení^[1] má starosta zvolený v predchádzajúcom volebnom období povinnosť zvolať ustanovujúce zasadnutie tak, aby sa uskutočnilo *do 30 dní od vykonania volieb*. V prípade tohoročných volieb (keďže sa konali 27.11.2010) táto lehota uplynie 27.12.2010.
- Zákon však po tohoročnej novele obsahuje aj pravidlo pre prípad, že by si starosta túto zákonnú povinnosť nesplnil. V tom prípade sa zasadnutie uskutoční *30. pracovný deň* od vykonania volieb^[2], čo je 11.1.2011.
- Neprichádza do úvahy, aby starosta zvolal ustanovujúce zasadnutie na termín po 27.12.2010. Ak starosta nenaplní svoje oprávnenie zvolať ustanovujúce zasadnutie v zákonom stanovenej lehote, termín ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva je potom už stanovený *priamo zo zákona*.
- Termín ustanovujúceho zasadnutia rozhraničuje funkčné obdobie doterajšieho a novozvoleného starostu (rovnako aj doterajších a novozvolených poslancov). V prípade starostu má ohraničenie funkčného obdobia priamy vzťah k stanoveniu alikvotnej časti mesačného platu a tiež môže mať dopad na výšku; Mnohí odstupujúci starostovia si význam načasovania tohto momentu uvedomujú a, žiaľ, nezriedka sú pritom motivovaní preferovať svoj osobný záujem pred záujmom verejným. V tejto súvislosti je namieste pripomenúť, že verejný záujem má prednosť pred osobnými záujmami, a že uprednostnenie osobného záujmu je nielen v rozpore s morálkou, ale i so zákonom^[3].

ČO TREBA ZABEZPEČIŤ V PRÍPRAVE

- pozvanie osôb, ktoré sa ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva majú zúčastniť (najmä novozvolené osoby do funkcií starostu a poslancov a predsedu miestnej volebnej komisie);
- informovanosť obyvateľov o termíne a mieste konania ustanovujúceho zasadnutia,
- predbežné predrokovanie záležitostí, ktoré majú byť predmetom rozhodovania (napr. záujem alebo ochotu osôb, ktoré majú pôsobiť v orgánoch, ktoré bude ustanovujúce zasadnutie konštituovať a pod.)
- prípravu návrhov uznesení,
- vytvorenie priestorových, organizačných, materiálnych a technických potrieb pre plynulý priebeh zasadnutia;

KTO VEDIE USTANOVUJÚCE ZASADNUTIE

- Podľa § 13 ods. 1, 3. veta zákona o obecnom zriadení, moment, ktorý rozhraničuje skončenie funkčného obdobia starostu zvoleného v predchádzajúcom volebnom období a súčasne začiatok funkčného obdobia novozvoleného starostu je **zloženie sľubu** novozvoleného starostu. S ohľadom na to, že sľub sa po formálnej stránke završuje podpisom novozvoleného

[1] § 12 ods. 1, 3. veta zákona o obecnom zriadení

[2] § 12 ods. 3, 2. veta zákona o obecnom zriadení

[3] Čl. 3 ods. 3 a 4 a Čl. 4 ods. 1 ústav. zák. o ochrane verejného záujmu č. 357/2004 Z.z. v znení zák. č. 545/2005 Z.z.

starostu pod text sľubu, tento moment (**podpísanie** zloženého sľubu) je presným momentom, kedy v prípade funkcie starostu končí funkčné obdobie predchádzajúceho a začína funkčné obdobie novozvoleného starostu;

- Je prirodzené, že rovnaký moment bude rozhodujúci pre vedenie ustanovujúceho zasadnutia. Odovzdanie verejnej funkcie starostu sa po podpise sľubu novozvoleného starostu symbolicky demonštruje odovzdaním insígnií a súčasne sa novozvolený starosta ujíma vedenia ustanovujúceho zasadnutia.

PROGRAM A PRIEBEH USTANOVUJÚCEHO ZASADNUTIA

Metodický návod odporúča nasledovný priebeh ustanovujúceho zasadnutia (**cit.**):

1. Otvorenie zasadnutia.
2. Určenie zapisovateľa a overovateľov zápisnice.
3. Oznámenie výsledkov volieb do orgánov samosprávy obce a odovzdanie osvedčení o zvolení novozvolenému starostovi a poslancom novozvoleného obecného zastupiteľstva (predseda miestnej volebnej komisie).
4. Zloženie sľubu novozvoleného starostu obce, prevzatie insígnií a prevzatie vedenia ustanovujúceho zasadnutia novozvoleným starostom.
5. Zloženie sľubu poslancov novozvoleného obecného zastupiteľstva.
6. Vystúpenie novozvoleného starostu.
7. Schválenie programu ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva.
8. Poverenie poslanca obecného zastupiteľstva, ktorý bude oprávnený zvolávať a viesť zasadnutia obecného zastupiteľstva.
9. Voľba mandátovej komisie, návrhovej komisie a volebnej komisie, prípadne ďalších komisií a voľba ich predsedov a členov komisií.
10. Návrh na zriadenie obecnej rady a voľba jej členov.
11. Zriadenie výborov v mestských častiach (tam, kde sa zriaďujú).
12. Určenie platu starostu obce v rozsahu úväzku určenom obecným zastupiteľstvom najneskôr 90 dní pred voľbami na celé funkčné obdobie, prípadne schválenie zásad odmeňovania poslancov.
13. Diskusia.
14. Záver.

K tejto časti návodu predkladám na zváženie tento komentár a odporúčania:

- V bode 3. je možné zvážiť, či by odovzdanie osvedčení o zvolení nemalo byť uskutočnené už skôr a teda pred ustanovujúcim zasadnutím. Ako argument možno uviesť jednak to, že § 49 zákona č. 346/1990 Zb. v z. n. p. o voľbách do orgánov samosprávy obcí totiž upravuje povinnosť miestnej komisie vydať zvoleným kandidátom osvedčenie o zvolení, pričom časový úsek do ustanovujúceho zasadnutia môže byť pre splnenie tejto povinnosti neprimerane a neodôvodnene dlhý, súčasne je osvedčenie o zvolení dokladom, ktorý legitimuje základný okruh aktérov ustanovujúceho zasadnutia;

Ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva
Odporúčania k príprave a k priebehu

- Pre úplnosť treba uviesť, že prípadné odmietnutie sľubu, zloženie sľubu s výhradou alebo vzdanie sa mandátu je skutočnosťou, ktorá spôsobuje zo zákona zánik mandátu starostu, či poslanca ^[4];
- Treba tiež zabezpečiť, aby nedošlo k nezlučiteľnosti funkcií s funkciou starostu podľa § 13 ods. 3 zákona o obecnom zriadení a s funkciou poslanca obecného zastupiteľstva podľa § 11 ods. 2 zákona o obecnom zriadení. Ak by nastala nezlučiteľnosť funkcie v prípade starostu, starosta má možnosť predísť zániku mandátu tým, že do 30 dní od vzniku nezlučiteľnosti funkcie urobí úkon na odstránenie tohto rozporu; nesplnenie tejto podmienky spôsobuje zánik mandátu starostu podľa § 13a ods. 1, písm. h/ zákona o obecnom zriadení. Ak by nastala nezlučiteľnosť funkcie v prípade poslanca obecného zastupiteľstva, mandát poslanca zo zákona zanikne podľa § 25 ods. 2, písm. h/ zákona o obecnom zriadení; overenie týchto skutočností bude úlohou mandátovej komisie;
- Metodický návod obsahuje aj veľa ďalších konkrétnych a užitočných odporúčaní pre priebeh ustanovujúceho zasadnutia. Vo svojom závere obsahuje metodický pokyn aj vzory kľúčových uznesení.
- Súčasne sa nejedná o úplný výpočet uznesení (uznesenie je forma rozhodnutia, preto je súčasťou každého rozhodovacieho kroku, o ktorom sa hlasuje). Napríklad sa neuvádza uznesenie o schválení pracovných komisií ustanovujúceho zasadnutia. Praktický význam týchto uznesení – okrem samotného rozhodnutia o obsadení komisií – spočíva aj v tom, že presne vymedzia pôsobnosť mandátovej, návrhovej i volebnej komisie.
- Pretože v praxi je ponímanie pôsobnosti týchto komisií často zmesou tradície a mnohých nedorozumení ponúkame nasledovných príklady:

Príklad 1: Obecné zastupiteľstvo v

*1. **volí** návrhovú komisiu v zložení*

*2. **ukladá** návrhovej komisii*

(a) sledovať priebeh rokovania, predkladané návrhy a obsah diskusie

(b) a predkladať k prerokúvaným bodom programu a k postupu rokovania návrhy uznesení, tak aby sa efektívne naplnil program rokovania a jeho ciele.

Príklad 2: Obecné zastupiteľstvo v

*1. **volí** mandátovú komisiu v zložení*

*2. **ukladá** mandátovej komisii*

(a) overiť doklady o zložení sľubu novozvoleného starostu a novozvolených poslancov,

(b) zistiť či nevykonávajú funkciu nezlučiteľnú s funkciou starostu alebo poslanca a to na základe nimi predložených a vlastnoručne podpísaných čestných vyhlásení,

(c) a podať o výsledku svojich zistení správu ustanovujúcemu zasadnutiu obecného zastupiteľstva.

[4] § 13a ods. 1, písm. a/, c/ a ods. 2 a § 25 ods. 2, písm. a/ a ods. 2, písm. c/ zákona o obecnom zriadení

Príklad 3: Obecné zastupiteľstvo v

1. volí volebnú komisiu v zložení

2. ukladá volebnej komisii dohliadať na priebeh volieb, vykonať v prípade tajného hlasovania sčítanie hlasov a podať obecnému zastupiteľstvu správu o výsledku volieb.

- Naozaj mimoriadny význam má, že ustanovujúce zasadnutie poverí poslanca obecného zastupiteľstva, ktorý bude oprávnený zvoliť zasadnutie obecného zastupiteľstva. Preklenie sa tým nedostatok novely zákona o obecnom zriadení (102/2010 Z.z.), ktorá zaviedla inštitút poslanca povereného zvoliť zasadnutie obecného zastupiteľstva, ale opomenula, že obecné zastupiteľstvo môže konať vždy v zbere (§ 12 ods. 7 zákona o obecnom zriadení) a preto poverenie na zvolanie zasadnutia nie je možné dosiahnuť štandardnou cestou, akou je prijatie zodpovedajúceho uznesenia. V praxi viacerých samospráv sa tento problém vyriešil tým, že rokovací poriadok upravil náležitosti relevantného písomného poverenia podpísaného nadpolovičnou väčšinou všetkých poslancov. Poverenie ponúknuté metodickým návodom bude pre väčšinu situácií jednoduchším riešením, napriek tomu dávam na zváženie (kvôli naliehavým a tiesnivým situáciám, akou by mohla byť napríklad nemoc takto povereného poslanca) paralelnú úpravu ad hoc písomného poverenia získaného podľa podrobnejších presných pravidiel rokovacieho poriadku;
- Súčasne nie je nevyhnutné, aby ustanovujúce zasadnutie poverovalo poslanca viesť zasadnutia obecného zastupiteľstva. Argumentom je, že obecné zastupiteľstvo, ktoré je uznášaniaschopné, môže o tejto veci rozhodnúť operatívne a podľa aktuálnej účasti poslancov štandardným uznesením a poverenie, ktoré by malo takýto – relatívne stálejší – ráz, by sa v prípade neprítomnosti povereného poslanca nemohlo i tak zrealizovať;
- Systematicky je možné body 1. až 6. zhrnúť do jedného úvodného bodu (ktorý by mal inak zachované uvedené vnútorné členenie) a ktorý by sa mohol nazvať „Vytvorenie predpokladov pre rokovanie ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva“. Tým by sa odstránila **pochybnosť o splnení povinnosti schvaľovať program rokovania na začiatku zasadnutia (§ 12 ods. 5 zákona o obecnom zriadení)**, pretože by sa program schvaľoval hneď potom, ako bude novozvolené obecné zastupiteľstvo ustanovené, čo by vyhovovalo výrazu **začiatok zasadnutia**; ak je schválenie programu krokom č. 7, pôsobí to nežiaducim dojmom, že zasadnutie už dlhší čas prebieha a bez schváleného programu; **alternatívny program**, ktorý premieta tento názor i niektoré ďalšie skúsenosti konzultanta by potom vyzeral takto:
 - 1.** Vytvorenie predpokladov pre rokovanie ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva
 - 1.1. Určenie zapisovateľa a overovateľov zápisnice
 - 1.2. Informácia predsedu miestnej volebnej komisie o výsledkoch volieb do obecného zastupiteľstva a o výsledku voľby starostu
 - 1.3. Zloženie sľubu novozvoleného starostu obce, odovzdanie insígnií novozvolenému starostovi
 - 1.4. Zloženie sľubu novozvolených poslancov
 - 2.** Schválenie programu zasadnutia

Ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva
Odporúčania k príprave a k priebehu

- 3.** Voľba mandátovej, návrhovej a volebnej komisie
 - 4.** Overenie zloženia sľubu a správa mandátovej komisie
 - 5.** Príhovor novozvoleného starostu
 - 6.** Zriadenie voľba členov obecnej rady
 - 7.** Zriadenie komisií obecného zastupiteľstva, voľba predsedu a členov komisií
 - 8.** Poverenie poslanca obecného zastupiteľstva, ktorý bude oprávnený zvolávať a viesť zasadnutia obecného zastupiteľstva.
 - 9.** Plat starostu^[5]
 - 10.** Dôležité informácie (napr. o delimitácii funkcie starostu, o rozpočte, o rokovacom poriadku, o štatúte, o zásadách hospodárenia, organizačnom poriadku, o platných nariadeniach obce a pod.).
- pre úplnosť bude vhodné skonštatovať, že niektoré z vyššie uvedených bodov programu nemusia byť nevyhnutne prerokované a rozhodnuté už na ustanovujúcom zasadnutí obecného zastupiteľstva (napr. zriadenie obecnej rady a voľba jej členov); kľúčovými prvkami sú tie body programu, ktoré zabezpečia kontinuitu činnosti funkcie starostu a obecného zastupiteľstva. Ak si niektorý z ďalších bodov programu vyžaduje viac času na prípravu a osobné prerokovanie, bude vhodné zvážiť ich zaradenie na rokovanie obecného zastupiteľstva až vtedy, keď sa bude príslušné uznesenie opierať o dobre prekomunikovaný prípravný proces;

Metodický návod preto treba vnímať ako základ, ktorý môže byť reálnymi potrebami rokovania na ustanovujúcom zasadnutí obecného zastupiteľstva doplňovaný.

^[5] § 4 ods. 2 zák. č. 253/1994 Z.z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov